

Jaarverslag Leerplicht Gemeente Ridderkerk

2017-2018 / 2018-2019

Inhoudsopgave	blz.
Voorwoord	3
Inleiding	4
Schoolverzuim	5
Vrijstellingen	6
Schorsingen en verwijderingen	7
Thuiszitters	7
Gedoogbeschikkingen	8
Halt-verwijzingen	8
Pak Je Kans verwijzingen	9
Proces-verbaal	9
Passend Onderwijs	11
Voortijdig schoolverlater (VSV-er)	11
Ziekteverzuim	11
Extra verlof	12
Methodische Aanpak Schoolverzuim	13
Vooruitblik naar 2019-2020	15

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van het team Leerplicht van de gemeente Ridderkerk over de schooljaren 2017/2018 en 2018/2019. Graag willen wij u met het verslag een indruk geven van de werkzaamheden die verricht zijn in de afgelopen jaren. Daarnaast geven wij u graag een inkijkje in de plannen voor komend jaar.

De leerplichtcasussen zijn vaak ingewikkeld, maar door de inzet van het team leerplicht en de uitvoering van de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) zijn op een aantal onderwerpen de aantallen/cijfers afgenomen. De thuiszitters zijn nog steeds goed in beeld dankzij goed overleg met de scholen en de samenwerkingsverbanden.

De zaken waar team Leerplicht de meeste tijd aan spendeert zijn zaken met meervoudige (gezins-) problematiek. Als er in het gezin iets misgaat, dan heeft dat vaak betrekking op meer dan alleen een kind. De nauwe samenwerking met de wijkteams zorgt ervoor dat de meervoudige problematiek breed opgepakt wordt en dat de lijntjes kort zijn. De samenwerking met de scholen en andere betrokken externe partners is en blijft intensief.

De brede overleggen waar ouders en alle betrokken (keten)partners aan tafel zitten werpen zijn vruchten af ondanks het feit dat dit ernstig bemoeilijkt wordt sinds de invoering van de AVG (privacywet). Door integraal te overleggen ontstaat er sneller een doorbraak.

De doelstelling is nog altijd dat zo veel mogelijk jongeren een startkwalificatie halen, zodat ze betere kansen op de arbeidsmarkt hebben. Een startkwalificatie wordt bereikt met het halen van een diploma havo, vwo of mbo op minimaal niveau 2. Team Leerplicht ondersteunt waar nodig om deze doelstelling te realiseren en handhaaft de Leerplichtwet.

Inleiding

Elke gemeente moet jaarlijks rond 1 oktober gegevens aan de minister verstrekken over de omvang en de behandeling van het gemelde schoolverzuim van leerplichtige- en kwalificatieplichtige leerlingen die zijn ingeschreven in de gemeentelijke basisadministratie van hun woonplaats (Leerplichtwet 1969, artikel 25, tweede lid). Op basis van deze gegevens wil de minister inzicht krijgen in de omvang en de wijze van afhandeling van het ongeoorloofde schoolverzuim van leerplichtige leerlingen. Dit inzicht is noodzakelijk, voor het beleid van onderwijsinstellingen, de Samenwerkingsverbanden passend onderwijs voor het primair en voortgezet onderwijs en de gemeente om het schoolverzuim terug te dringen. Het beleid richt zich op de aanpak van de problemen van thuiszittende leerplichtige jongeren en het voortijdig schoolverlaten.

Op 1 oktober wordt jaarlijks de telling van het aantal, in Ridderkerk woonachtige, leerplichtige en kwalificatieplichtig kinderen vastgesteld.

Leeftijd	01-okt-17	01-okt-18
5 t/m 17 jr	6.102	6.135

Bron: GBA Ridderkerk

Leerplicht wat is dat?

De Leerplichtwet 1969 is erop gericht te waarborgen dat alle kinderen aan onderwijs kunnen en zullen deelnemen (behalve in de wet genoemde uitzonderingen/vrijstellingen). De drie leerplichtambtenaren houden zich bezig met de bestrijding van ongeoorloofd schoolverzuim van leerlingen die in Ridderkerk wonen. Daarnaast zetten zij zich in om leerlingen die om welke reden dan ook niet naar school gaan, zo mogelijk op een passende onderwijsplek geplaatst te krijgen.

Wanneer volledig leerplichtig?

Een kind is volledig leerplichtig vanaf de eerste schooldag van de maand volgend op de 5e verjaardag tot aan het einde van het schooljaar waarin de leerling 16 jaar wordt dan wel een startkwalificatie heeft behaald.

Wanneer geldt de kwalificatieplicht?

De kwalificatieplicht geldt voor jongeren zonder startkwalificatie vanaf het schooljaar waarin zij 16 jaar zijn geworden tot de 18e verjaardag. Een jongere in die leeftijd volgt volledig dagonderwijs of een combinatie van werken en leren. Regels voor verlof, verzuim en vrijstellingen zijn gelijk aan die van de volledige leerplicht.

Wat is een startkwalificatie?

Een startkwalificatie is volgens de overheid het minimale onderwijsniveau dat nodig is om kans te maken op duurzaam werk. Een startkwalificatie is een havo of vwo-diploma of een mbo-diploma vanaf niveau 2. Een vmbo-diploma wordt dus niet gezien als een startkwalificatie.

Schoolverzuim! Wat nu?

Wat er gebeurt, wanneer een leerling van school verzuimt, leest u verder in dit jaarverslag. Hier wordt uitgelegd welke soorten schoolverzuim er zijn en op welke manier de leerplichtambtenaar hierop acteert.

Samenwerking met de wijk- en gebiedsteams

Vanaf de start van de wijkteams zijn de leerplichtambtenaren nauw bij deze teams betrokken. Door bij de overleggen van de wijkteams aan te sluiten, kon de expertise van leerplicht vroegtijdig worden ingebracht. Aangezien veel van de casuïstiek die besproken wordt op jeugd betrekking heeft, slagen de leerplichtambtenaren erin om een wezenlijke bijdrage aan het overleg te leveren. Daarnaast heeft deze aanpak er ook in geresulteerd dat dossiers gezamenlijk en integraal zijn opgepakt. Het afgelopen jaar zijn er regelmatig vanuit verschillende disciplines gesprekken met ouders en jongeren gevoerd. Een aandachtspunt bij deze samenwerking blijft dat schoolverzuim een belangrijke indicatie is voor de inzet van hulpverlening. De schoolcontactpersonen die vanuit de wijkteams werken zijn een belangrijke partner voor leerplicht om gezamenlijk casuïstiek te behandelen. De leerplichtambtenaren blijven benadrukken dat er bij schoolverzuim van jongeren snel moet worden gehandeld. Door een intensieve samenwerking met scholen en wijkteams kan zo preventief mogelijk ondersteuning worden gegeven waar dat nodig is.

Samenwerking met de overige partners

De leerplichtambtenaar werkt behalve met de leden van het wijkteam, nauw samen met verschillende partners om voor de leerling een sluitende aanpak te realiseren. Voor een preventieve aanpak werkt leerplicht veelvuldig samen met schooldirecties, intern begeleiders, zorgcoördinatoren, het Samenwerkingsverband (SWV) Koers VO (Voortgezet Onderwijs) en het SWV RIBA (Primair Onderwijs), schoolartsen (GGD), schoolmaatschappelijk werkers, onderwijsconsulenten, de Inspectie van het Onderwijs, trajectbegeleiders (De Jonge Krijger). Wanneer het niet lukt om de hulp in een vrijwillig kader te organiseren, werkt leerplicht samen met het Openbaar Ministerie, Raad voor de Kinderbescherming, Jeugdreclassering, gezinsvoogden, Halt, Pak je Kans, Jeugdbeschermingsplein en Veilig Thuis.

Schoolverzuim

De leerplichtwet onderscheidt een drietal vormen van schoolverzuim:

Absoluut verzuim

De leerplichtige of kwalificatieplichtige jongere staat niet ingeschreven op een erkende onderwijsinstelling. De ouder(s)/verzorger(s) is verantwoordelijk voor de inschrijving van de leerplichtige of kwalificatieplichtige jongere op een erkende onderwijsinstelling. Het aantal absoluut verzuimende leerlingen is in 2017-2018 verdubbeld (van 5 naar 10). Dit blijft procentueel gezien een laag aantal. Een van de redenen hiervoor is dat een aantal nieuwkomers in deze periode niet direct op een passende ISK-opleiding konden worden geplaatst.

Aantal casussen/meldingen met betrekking tot absoluut verzuim:

Schooljaar	2015 - 2016	2016 - 2017	2017-2018	2018-2019
(S)BO	0	0	1	2
VO	0	0	5	0
MBO	0	5	3	1
onbekend	0		1	

Relatief verzuim

We spreken van relatief verzuim als een leer- of kwalificatieplichtige leerling die op een school is ingeschreven ongeoorloofd afwezig is (spijbelt). Scholen moeten dit verzuim via DUO melden als leerlingen meer dan zestien uur binnen vier weken ongeoorloofd hebben verzuimd.

Langdurig relatief verzuimer: een langdurig relatief verzuimer is een ingeschreven leerling die langer dan vier weken ongeoorloofd verzuimt. Bij deze groep is meer aan de hand dan een korte periode regelmatig spijbelen. Deze kinderen volgen langdurig geen of weinig onderwijs. We onderscheiden twee subgroepen: *2a. Langdurig relatief verzuim* van vier weken tot drie maanden; *2b. Langdurig relatief verzuim* langer dan drie maanden.

In 2017-2018 zijn er 271 verzuimmeldingen door scholen in DUO gedaan voor 176 Ridderkerkse leerlingen in verband met relatief verzuim. In 2018-2019 zijn er 234 verzuimmeldingen door scholen in DUO gedaan voor 158 Ridderkerkse leerlingen in verband met relatief verzuim. Het verschil tussen het aantal verzuimmeldingen en het aantal leerlingen die contact hadden met leerplicht komt doordat voor sommige leerlingen meerdere verzuimmeldingen zijn gedaan.

Aantal casussen/meldingen met betrekking tot (langdurig) relatief verzuim:

Schooljaar	2015 - 2016	2016 - 2017	2017-2018	2018-2019
(S)BO	18	30	26	23
VO	74	79	86	64
(V)SO			9	12
MBO	45	47	55	59

Luxeverzuim

Ongeoorloofde afwezigheid waarbij zonder toestemming van het hoofd van de school (bij 10 dagen of minder) dan wel zonder toestemming van de leerplichtambtenaar (bij 11 dagen of meer) buiten de vastgestelde

schoolvakanties om, van school wordt verzuimd, waarbij het eigen belang (vaak voor een vakantie) van ouder(s)/verzorger(s) en/of jongere prevaleert boven dat van het schoolbezoek.

Aantal casussen/meldingen met betrekking tot luxeverzuim:

Schooljaar	2015 - 2016	2016 - 2017	2017-2018	2018-2019
(S)BO	8	15	14	6
VO	2	3	3	5
(V)SO			0	1
MBO	1	1	0	1

Vrijstellingen

Vrijstellingen Artikel 3a LPW

Voor een jongere de leeftijd van 14 jaar heeft bereikt en waarvan naar hun oordeel is komen vast te staan, dat hij niet geschikt is volledig dagonderwijs aan een school te volgen, kunnen burgemeester en wethouders toestaan dat gedurende een bepaald schooljaar, voor zover nodig, de jongere aan de school een programma volgt, dat naast algemeen vormend onderwijs en op het beroep gericht onderwijs, tevens praktijktijd bevat, bestaande uit arbeid van lichte aard te verrichten naast, en in samenwerking met het onderwijs. In Ridderkerk zijn beide schooljaren geen vrijstellingen artikel 3a verleend.

Vrijstellingen Artikel 3b LPW

Op aanvraag van ouders kunnen burgemeester en wethouders van de gemeente, toestaan dat de inschrijving van de jongere aan een school voor het laatste schooljaar wordt vervangen door de inschrijving als leerling van een instelling met volledig dagonderwijs, een bij de wet geregelde combinatie van leren en werken dan wel een onderwijsprogramma verzorgt en dat hij/zij deze school of instelling na inschrijving geregeld bezoekt.

Met het laatste schooljaar wordt bedoelt:

- het jaar waarin de jongere ten minste twaalf volledige schooljaren onderwijs heeft gehad;
- aan het einde van het schooljaar waarin de jongere de leeftijd van zestien jaar heeft bereikt.

In Ridderkerk zijn beide schooljaren geen vrijstellingen artikel 3b verleend.

Vrijstellingen Artikel 5a LPW (trekkend bestaan)

Ouder(s) en/of verzorger(s) zijn vrijgesteld van de verplichting om te zorgen, dat een jongere als leerling van een school staat ingeschreven, zolang zij een trekkend bestaan leiden, waarbij de jongere hen vergezelt. Onder ouders met een trekkend bestaan worden gerekend kermisexploitanten of circusmedewerkers. Zij leiden gedurende de maanden maart tot en met oktober een trekkend bestaan. Dit geldt alleen voor kinderen in het basisonderwijs (Besluit trekkende bevolking, Wet Primair Onderwijs). De vrijstelling wordt opgeschort als er binnen een straal van vijf kilometer van de standplaats een zogenoemde "rijdende school" voor deze kinderen is. In Ridderkerk zijn beide schooljaren geen vrijstellingen verleend op grond van artikel 5a.

Vrijstellingen Artikel 5 onder a

De ouder(s)/verzorger(s) is vrijgesteld van de verplichting om te zorgen dat hun zoon of dochter op een school staat ingeschreven, zolang de jongere op lichamelijke of psychische gronden niet geschikt is om tot een school of instelling te worden toegelaten. Dit wordt beoordeeld door een onafhankelijk arts of psycholoog door burgemeester en wethouders benoemd.

Aantal leerlingen die een vrijstelling ontvingen volgens artikel 5 onder a:

Schooljaar	2015 - 2016	2016 - 2017	2017-2018	2018-2019
	8	11	9	14

Vrijstellingen Artikel 5 onder b

De ouder(s)/verzorger(s) is vrijgesteld van de verplichting om te zorgen dat hun zoon of dochter op een school staat ingeschreven, zolang zij tegen de richting van het onderwijs, op alle binnen redelijke afstand van de woning, waarop de jongere geplaatst zou kunnen worden, overwegende bedenkingen hebben. De leerplichtambtenaar mag marginaal toetsen. Wanneer de leerling in het voorgaande schooljaar op een school

ingeschreven heeft gestaan, kan het beroep op vrijstelling niet worden gehonoreerd. In Ridderkerk werd beide schooljaren 1 keer een beroep gedaan op de vrijstelling artikel 5 onder b.

Vrijstellingen Artikel 5 onder c

De ouder(s)/verzorger(s) is vrijgesteld van de verplichting om te zorgen dat hun zoon of dochter op een school staat ingeschreven, zolang de jongere als leerling van een inrichting van onderwijs buiten Nederland staat ingeschreven en deze inrichting geregeld bezoekt. Dit regelmatige schoolbezoek moet worden aangetoond via rapporten of een verklaring van het hoofd van de school. Bovendien moet de leerling voldoen aan de voorwaarden van de Wet Basisregistratie Personen (men moet minimaal een derde van een jaar in Nederland verblijven).

Aantal leerlingen die een vrijstelling ontvingen volgens artikel 5 onder c:

Schooljaar	2015 - 2016	2016 - 2017	2017-2018	2018-2019
(S)BO	0	2	3	1
VO	1	0	0	2
MBO	0	1	0	0

Vrijstellingen Artikel 15

In andere gevallen dan genoemd in artikel 5 kunnen burgemeester en wethouders op grond van bijzondere omstandigheden vrijstelling verlenen van de inschrijvingsplicht als wordt aangetoond dat de jongere op andere wijze voldoende onderwijs geniet. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een interne bedrijfsopleiding. Volledig leerplichtigen kunnen geen gebruik maken van deze vrijstellingsmogelijkheid. In Ridderkerk is 1 vrijstelling artikel 15 verleend in schooljaar 2018-2019.

Op het fluctueren van de aantallen met betrekking tot de vrijstellingen heeft leerplicht geen invloed, omdat de vrijstellingen ontstaan vanuit rechtswege.

Schorsingen en Verwijderingen

Wanneer verwijderingen worden gemeld aan leerplicht wordt er gemonitord of de betrokken partijen (school/samenwerkingsverband/ouders) tot afspraken komen om tot een oplossing (plaatsing elders) te komen. Leerplicht spreekt de partijen hier zo nodig op aan. In schooljaar 2017-2018 was er 1 verwijdering in het BO en in schooljaar 2018-2019 was er 1 verwijdering in het VO.

Thuiszitters

Onder de definitie thuiszitter worden twee groepen geschaard. Ten eerste de groep ingeschreven leer- of kwalificatieplichtige leerlingen die langer dan 4 weken ongeoorloofd verzuimen (langdurig relatief verzuim) zonder dat er sprake is van een ontheffing van de leerplicht resp. vrijstelling van geregeld schoolbezoek wegens het volgen van ander onderwijs.

Ten tweede telt ook de absoluut verzuimer mee in de definitie van de thuiszitters. Dit zijn leer- of kwalificatieplichtige leerlingen die niet ingeschreven staan op een school en geen vrijstelling van de Leerplichtwet hebben. Zij tellen mee vanaf de eerste dag dat zij niet ingeschreven staan, behalve als er sprake is van een administratieve onvolkomenheid. Dit is bijvoorbeeld in situaties waar de in- en uitschrijving van leerlingen niet op elkaar aansluiten.

In de BAR-organisatie is er over thuiszitters een overleg georganiseerd, waarin nauw wordt samengewerkt met het samenwerkingsverband RIBA (basisonderwijs) en Koers VO (voortgezet onderwijs). Tijdens dit overleg worden de leerlingen besproken die thuiszitten en wordt er gekeken naar een passende oplossing. Een groep jongeren waarbij soms onduidelijkheid bestaat of ze thuiszitter zijn of niet, zijn de jongeren die door hun ondersteuningsbehoefte geplaatst moeten worden op een andere school, maar waarbij vertraging ontstaat. Het komt voor dat de school van inschrijving handelingsverlegen is en de plaatsing op de andere school door een wachtlijst of nader onderzoek niet direct gerealiseerd kan worden. De leerlingen komen thuis te zitten in afwachting van plaatsing en door de school/het samenwerkingsverband kan niet direct een passend onderwijsaanbod worden gerealiseerd. Hoewel deze leerlingen buiten hun schuld geen school bezoeken en geen onderwijs krijgen, is er toch sprake van langdurig relatief verzuim en dus van thuiszitters.

Aantal jongeren die vielen onder de definitie thuiszitters:

Schooljaar	2015 - 2016	2016 - 2017	2017-2018	2018-2019
(S)BO	0	3	3	0
VO	2	6	2	5
(V)SO			2	3
MBO	0	1	3	5

Gedoogbeschikkingen

Jongeren die onder de kwalificatieplicht vallen, maken soms een verkeerde studiekeuze waardoor ze willen stoppen met hun opleiding. In eerste instantie moeten de school, de jongere en zijn of haar ouders zoeken naar een passende oplossing en ervoor zorgen dat de jongere een opleiding blijft volgen. Maar als alle mogelijkheden zijn bekeken en alle partijen tot de conclusie komen dat het beter is voor de jongere om tijdelijk te gaan werken, biedt de Leerplichtwet geen ruimte om voor de rest van het jaar een vrijstelling te verlenen. Een gedoogbeschikking biedt in zo'n geval wel uitkomst. Dit kan alleen wanneer de jongere een arbeidsovereenkomst heeft voor de rest van het schooljaar en een inschrijving op een opleiding voor het volgende schooljaar. De jongere toont hiermee aan dat hij/zij werkt en dat hij/zij het komende jaar weer naar school gaat.

Leerlingen die een gedoogbeschikking hebben ontvangen:

Schooljaar	2015 - 2016	2016 - 2017	2017-2018	2018-2019
PO				
VO				1
MBO	onbekend	5	3	2

Het aantal meldingen is met name afgenomen omdat er regionale afspraken zijn gemaakt met de MBO-scholen. De MBO-scholen moeten zelf toezien op de leerlingen waarmee zij afspraken maken en daarom worden er minder gedoogbeschikkingen aangevraagd en/of verleend. Naar verwachting kan het aantal aanvragen in de toekomst nog verder afnemen.

Halt-verwijzingen

De leerplichtambtenaar kan een verzuimende leerling naar Halt verwijzen als hij meer dan negen uur heeft verzuimd, twaalf of meer keer te laat is gekomen en de getroffen maatregelen van school niet helpen. Het verzuim wordt door school gemeld. Door leerplicht wordt over deze melding een kennisgevingsbrief aan ouder(s)/verzorger(s) gestuurd. Na 15 keer ongeoorloofd te laat komen kan het verzuim opnieuw worden gemeld. De leerplichtambtenaar zal ouder(s)/verzorger(s) en de leerling die ouder is dan 12 jaar uitnodigen voor een gesprek. Als er geen gegronde verklaring voor het verzuim wordt gegeven volgt een waarschuwing door de leerplichtambtenaar. Indien een leerling daarna nogmaals ongeoorloofd verzuimd, wordt de leerling naar HALT verwezen.

De HALT-aanpak bestaat o.a. uit het maken van een leeropdracht en het aanbieden van excuses. Tijdens het maken van de leeropdracht wordt hij/zij geconfronteerd met de gevolgen van het schoolverzuim.

Wat levert het op?

Door de Haltstraf worden jongeren en ouders bewust gemaakt van de gevolgen van schoolverzuim. Jongeren denken door de Haltstraf na over hun toekomst en zien in wat het nut van school is. Ouders overzien de gevolgen van het probleem en welke houding zij moeten aannemen.

Doorverwezen leerlingen naar Halt:

Schooljaar	2015 - 2016	2016 - 2017	2017-2018	2018-2019
PO	0	0	0	0
VO	3	4	3	3
MBO	0	0	0	0

Halt.

Pak Je Kans verwijzingen

Halverwege het schooljaar 2016-2017 is Leerplicht Ridderkerk een samenwerking aan gegaan met Pak Je Kans. Dit om snel hulpverlening in te zetten bij lichte verzuimproblemen en het gat tussen een doorverwijzing naar bureau Halt en een proces verbaal te verkleinen. Pak je Kans is een samenwerkingsverband van politie, FlexusJeugdplein en Humanitas.

De leerplichtambtenaar verwijst een verzuimende leerling naar Pak Je Kans als hij verzuim heeft opgebouwd, maar er ook het idee bestaat dat de leerling op korte termijn met politie of justitie in aanraking zou kunnen komen, wegens het ongewenste gedrag van de leerling. Pak Je Kans coach bespreekt met de jongere wat er aan de hand is en geeft hulp. Problematiek die aanleiding kan zijn voor het inschakelen van Pak Je Kans:

- Signaalgedrag: bijvoorbeeld een groepje pubers dat vaak op straat rondhangt, voorbijgangers intimideert en prullenbakken om trapt.
- (Lichte) strafbare feiten.
- Pesten/(seksuele) intimidatie: voorkomen dat een slachtoffer wellicht dader wordt.

De ondersteuning van Pak je Kans is vrijwillig, maar als een jongere zich niet aan de afspraken houdt, kan drang of dwang toegepast worden.

Werkwijze

Pak je Kans biedt snelle, kortdurende ambulante hulp (maximaal 13 weken) aan jongeren tot 18 jaar. De jongerencoaches van Pak je Kans werken vanuit de politiebureaus zodat zij snel (binnen 48 uur) in contact kunnen komen met de jongeren. De coach maakt met de jongere en zijn/haar ouders een plan om te voorkomen dat ze verder afglijden in de criminaliteit en ondersteunt hen vervolgens bij de uitvoering van het plan. Bijvoorbeeld de toeleiding naar school of werk.

Aantal leerlingen die zijn doorverwezen naar Pak je Kans:

Schooljaar	2015 - 2016	2016 - 2017	2017-2018	2018-2019
PO	nvt	0	0	0
VO	nvt	1	1	3
MBO	nvt	0	0	1

Er zijn net als de jaren ervoor verwijzingen geweest. Er is eerder een lichte toename, omdat PJK als snel alternatief voor hulpverlening wordt gezien en als alternatief voor de verwijzing naar het wijkteam waar lange wachtlijsten zijn

Proces-verbaal

Schoolverzuim is een overtreding. Ouders en/of jongeren vanaf 12 jaar kunnen worden vervolgd.

Luxeverzuim

Luxeverzuim (op vakantie zonder toestemming van de school) komt voor rekening van de ouders. In de meeste gevallen wordt luxeverzuim bestraft met een geldboete. In sommige gevallen zitten meerdere kinderen uit een gezin op verschillende scholen, zo kan het voorkomen dat er luxeverzuim wordt gemeld door een VO-school en een broer/zus op het MBO zit, maar dat het MBO niet het verzuim heeft gemeld. In zo'n geval blijkt uit onderzoek of de leerling op het MBO schuldig is aan luxeverzuim en kunnen ouders daarvoor alsnog een proces verbaal opgelegd krijgen. Er is door het MBO dan geen melding gedaan, maar er wordt alsnog een proces verbaal opgemaakt.

In 2016-2017 zijn er meer controles rond de vakanties gehouden. Dit resulteerde toen in een hoger aantal pv's luxeverzuim. Daarna had team leerplicht te maken met een verhoogde werkdruk, omdat de complexiteit van de casussen was tegenomen en omdat er wijzigingen in de formatie waren, hierdoor was er minder tijd voor het extra uitvoeren van luxeverzuimcontroles.

Aantal casussen waarin een proces verbaal is opgemaakt voor luxeverzuim:

Schooljaar	2015 - 2016	2016 - 2017	2017-2018	2018-2019
PO	3	9	2	2
VO	0	0	0	1
MBO	0	0	0	0

Relatief verzuim

Relatief verzuim (spijbelen) komt voor rekening van de jongere (mits 12 jaar of ouder), als het spijbelen aan zijn of haar eigen gedrag te wijten is. De ouders worden in principe alleen vervolgd als het spijbelen mede door hen veroorzaakt is. Als zij van alles hebben geprobeerd om hun kind naar school te krijgen, worden ze niet vervolgd. Voordat er proces-verbaal wordt opgemaakt, moet de leerplichtambtenaar onderzoek doen naar oorzaak en de achtergronden van het spijbelen en welke oplossingen er mogelijk zijn. Nadat er door school een verzuimmelding in DUO is gedaan worden ouder(s) en de leerling (12+) uitgenodigd voor een gesprek bij leerplicht. Dit gesprek is onderdeel van het onderzoek om meer inzicht te krijgen in de reden voor het verzuim. Ouders en leerling worden erop gewezen dat een verkeerde verzuimregistratie met school besproken moet worden. In bijna alle gesprekken geeft de leerplichtambtenaar een officiële waarschuwing voor de gevolgen indien het verzuim verder oploopt. Deze gevolgen zijn een doorverwijzing naar Halt, Pak je Kans of een proces verbaal. Bij een eerste gesprek worden ouder(s) en/of leerling zo nodig verwezen naar hulpverlening (wijkteam of huisarts)

Als betrokkenen vrijwillige hulpverlening weigeren, niet voldoende meewerken of als een straf gewenst is, kan de leerplichtambtenaar een proces-verbaal opmaken, dat wordt opgestuurd naar het Openbaar Ministerie (O.M.). Ook de Raad voor de Kinderbescherming krijgt een afschrift. De Raad voor de Kinderbescherming zal onderzoek doen naar de gezinssituatie van de jongere en adviseert het OM. De jongere en ouders worden opgeroepen om zich voor de rechter te verantwoorden. De rechter kan bijvoorbeeld een maatregel hulp en steun opleggen (Jeugdreclassering). Ook kan er een werk- of leerstraf worden opgelegd aan de jongere. Aan ouders kan een boete of werkstraf worden opgelegd. Ook kunnen ouders worden verplicht om deel te nemen aan trainingen (gedragsinterventie) samen met hun kind. Als ouders en/of de jongere niet meewerken aan de straf, kan detentie het gevolg zijn.

Het aantal processen-verbaal is in 2017-2018 sterk afgenomen. Hoewel de leerplichtambtenaren al jaren inzetten op hulpverlening die leerlingen nodig hebben om verder verzuim te voorkomen, wordt vanuit leerplicht nu nog nadrukkelijker naar de hulpverlening verwezen in het kader van de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS). Voor licht verzuim wordt eerder een waarschuwing gegeven; Een verhoging van het aantal processen verbaal in 2018-2019 wordt mede veroorzaakt door een aantal aanvullende pv's van zaken die langdurig op de rechtbank worden aangehouden, maar het aantal (unieke) processen verbaal nam af.

Aantal casussen waarin een proces verbaal is opgemaakt voor relatief verzuim:

Schooljaar	2015 - 2016	2016 - 2017	2017-2018	2018-2019
PO	3	0	0	0
VO	6	6	2	2
MBO	2	3	2	5

Absoluut verzuim

Wanneer een kind niet staat ingeschreven bij een school komt dit voor rekening van de ouders. Wanneer een kind wordt thuisgehouden, zullen de ouders in principe altijd worden vervolgd. Mede door de actieve aanpak van de leerplichtambtenaren tegen het absoluut verzuim zijn er afgelopen jaren geen processen verbaal opgemaakt.

Passend Onderwijs

In de Wet passend onderwijs (per 1 augustus 2014 van kracht) is de zorgplicht van scholen vastgelegd. Dit betekent dat scholen een passende onderwijsplek moeten bieden aan leerlingen, die extra ondersteuning nodig hebben. Wanneer zij dit niet zelf kunnen bieden, moeten zij binnen hun (regionale) samenwerkingsverband (hierna: SWV) een passende school- en onderwijsplek zoeken. Een SWV bevat scholen voor het regulier en speciaal onderwijs en bij het SWV wordt de toelaatbaarheid van leerlingen tot het speciaal onderwijs geregeld. Ook is een belangrijk speerpunt voor passend onderwijs het voorkomen van thuiszitters. Binnen het Primair Onderwijs wordt door het SWV RiBA met ouders en andere betrokkenen afspraken gemaakt om te komen tot de juiste onderwijsplek voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte in de vorm van Handelingsgerichte Integrale Arrangementen (HIA'S). Daar waar nodig of gewenst maakt leerplicht deel uit van een HIA-overleg. Binnen het VO wordt door middel van multidisciplinaire overleg gepoogd te komen tot een passende oplossing voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Leerplicht kan hier een bemiddelende rol in spelen. Het SWV in het voortgezet onderwijs is Koers VO. Berseba is het SWV voor het reformatorisch onderwijs, zowel voor primair als voortgezet onderwijs.

Voortijdig schoolverlater (VSV-er)

Voortijdig schoolverlaters zijn jongeren tot 23 jaar die het onderwijs verlaten zonder startkwalificatie (een diploma op havo, vwo of mbo niveau 2). Leerlingen die na het halen van een vmbo-diploma geen onderwijs meer volgen en geen werk hebben, worden daarom als voortijdig schoolverlater gedefinieerd. Dat geldt eveneens voor jongeren die met een MBO-niveau 1 diploma het onderwijs verlaten en geen werk vinden. Ook leerlingen tot 23 jaar, die langer dan een maand zonder reden van school wegbliven, vallen onder de voortijdig schoolverlaters.

Zolang een leerling, het schooljaar volgend op het schooljaar waarin hij 16 jaar is geworden, praktijkonderwijs of speciaal onderwijs in de uitstroomprofielen dagbesteding of arbeidsmarkt volgt en ingeschreven staat, heeft hij een kwalificatieplicht. Op het moment dat een kwalificatieplichtige leerling wordt uitgeschreven, op verzoek van de ouders, van het speciaal onderwijs, uitstroomprofiel dagbesteding of arbeid, dan is hij/zij niet meer kwalificatieplichtig. De voorwaarde van het hebben van een getuigschrift geldt hierbij niet. Er gelden voor deze groep geen voorwaarden om uitgeschreven te kunnen worden. Wordt op verzoek van ouders een leerling uitgeschreven bij het praktijkonderwijs en heeft hij geen getuigschrift dan is hij wel kwalificatieplichtig. Heeft hij een getuigschrift ontvangen, dan is hij dat niet meer. Op het moment dat deze leerlingen zijn uitgeschreven en dus niet kwalificatie plichtig zijn, vallen zij niet meer onder de werking van de leerplichtwet. De leerplichtambtenaar is dus niet meer de aangewezen persoon om deze jongeren te benaderen. Is er dan wel sprake van een VSV-er? Ja, tenzij de jongere een arbeidsovereenkomst heeft, dan is het geen VSV-er.

De aanpak van voortijdig schoolverlaten voor de leerlingen die niet meer leerplchtig zijn wordt voor Ridderkerk uitgevoerd door organisatie 'De Jonge Krijger'. De voortijdig schoolverlaters worden door hen in beeld gehouden en gestimuleerd terug te gaan naar school. Over deze aanpak wordt jaarlijks verantwoording afgelegd. Uit de cijfers over het schooljaar 2017-2018 blijkt dat in Ridderkerk het percentage voortijdig schoolverlater 2,42% is, het landelijk gemiddelde is 1,91%. Uit de voorlopige cijfers over het schooljaar 2018-2019 blijkt dat in Ridderkerk het percentage voortijdig schoolverlater 1,95 % is, het landelijk gemiddelde is 2%.

Ziekteverzuim

Een leerling die ziek is gemeld is geoorloofd afwezig. De school blijft verantwoordelijk voor het bieden van onderwijs, ook aan de zieke leerling. Ongeacht de duur van de ziekte telt deze leerling niet mee als thuiszitter.

Allereerst zijn ouders en school aan zet om het ziekteverzuim te laten eindigen. Van ouders mag een actieve houding verwacht worden om de oorzaak van de ziekte te achterhalen en daar de juiste hulp voor in te zetten. De school stelt samen met de ouders en de leerling een plan op hoe het onderwijs wordt vormgegeven gedurende de ziekte. Werken ouders onvoldoende mee aan een plan, of is het niet duidelijk in hoeverre de leerling belast kan worden met onderwijs, of zijn er twijfels over de ziekte, dan schakelt de school de Jeugdarts in. Het protocol ziekteverzuim stelt dat dit bij veelvuldig terugkerend en bij langdurig ziekteverzuim moet

gebeuren. De Jeugdarts kan dan een onderzoek doen naar de ziekte en een uitspraak doen over de geoorloofde afwezigheid en de belastbaarheid van een leerling. Geeft de Jeugdarts aan dat de leerling geheel of gedeeltelijk de school kan bezoeken, maar blijft de leerling afwezig, dan kan de afwezigheid als ongeoorloofd aangemerkt worden en kan een leerling na 4 weken alsnog als thuiszitter aangemerkt worden. Als de school, ouders en leerling zich niet of onvoldoende inspanssen om het ziekteverzuim te stoppen en zo mogelijk onderwijs te volgen, mag de leerplichtambtenaar hen daarop aanspreken.

Omdat ziekteverzuim geoorloofd verzuim betreft mogen scholen dit niet via DUO en/of leerplicht melden in verband met de AVG (privacy) wetgeving. Leerplicht is dan ook niet op de hoogte van de aantallen van ziekgemelde leerlingen.

Extra verlof

Vakantieverlof kan alleen worden verleend, wanneer ouders een specifiek beroep uitoefenen, waardoor zij het gehele schooljaar niet in de schoolvakanties als gezin op vakantie kunnen gaan. Hierbij moet volgens de MAS (Methodische aanpak Schoolverzuim) met name worden gedacht aan seizoensgebonden werkzaamheden, resp. werkzaamheden in bedrijfstakken die een piekdruk kennen, waardoor het voor het gezin feitelijk onmogelijk is om in die periode een vakantie op te nemen. Het moet redelijkerwijs voorzien zijn (en/of worden aangetoond) dat een vakantie in de schoolvakanties tot onoverkomelijke bedrijfseconomische problemen zal leiden. Slechts het gegeven dat gedurende de schoolvakanties een belangrijk deel van de omzet wordt behaald is onvoldoende.

In de volgende gevallen wordt ook *geen* extra verlof gegeven:

- familiebezoek in het buitenland;
- goedkope (vlieg)tickets in het laagseizoen;
- omdat de (vlieg)tickets al gekocht zijn of omdat er geen (vlieg)tickets meer zijn in de vakantieperiode;
- vakantiespreiding in het land;
- verlof voor een kind, omdat andere kinderen uit het gezin al of nog vrij zijn;
- eerder vertrek of latere terugkomst in verband met verkeersdruk;
- samen reizen/in konvooi rijden door bijvoorbeeld de Balkan;
- Kroonjaren van gezins-familieleden.

Wanneer de leerling door andere gewichtige omstandigheden is verhinderd om de school te bezoeken, wordt verwezen naar de daarvoor geldende richtlijnen in de schoolgids of Leerplichtwet.

Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)

Op 16 maart 2017 de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) ingevoerd. Bij de aanpak van schoolverzuim is het belangrijk dat snel stappen worden gezet om (langdurige) schooluitval te voorkomen. Een eenduidige aanpak en duidelijkheid over wie wat doet in welke fase helpt daarbij. Daarom hebben Halt, het Openbaar Ministerie, de Raad voor de Kinderbescherming en Ingrado de Methodische Aanpak Schoolverzuim ontwikkeld vanuit de volgende visie:

1. Het doel van de aanpak is terug-/toeleiding naar een passend onderwijsprogramma
2. Vroegtijdige inzet van (jeugd)hulp bij verzuim staat voorop
3. Ketensamenwerking draagt bij aan een effectieve aanpak van schoolverzuim
4. De aanpak is licht waar het kan en zwaar(der) waar het nodig is, maatwerk dus.

Deze aanpak is door de gemeenten en Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) mede onderschreven.

De MAS beschrijft in een stappenplan vier routes bij meldingen van ongeoorloofd verzuim: vrijwillige jeugdhulp, HALT-straf, dwang in civielrechtelijk of dwang in strafrechtelijk kader. Bij verzuim met achterliggende problematiek staat de inzet van jeugdhulp voorop.

Stappen die genomen worden bij MAS:

1. Waarnemen (het probleem signaleren)

- Interventie en melding van verzuim door de school
- Leerplicht heeft contact met de school over de verzuimmelding
- Leerplicht analyseert of het om luxeverzuim gaat of niet

2. Analyseren (het probleem in beeld brengen en begrijpen)

Route A (geen luxeverzuim):

- Overweeg een kennisgevingsbrief van de leerplichtambtenaar
- Onderzoek leerplichtambtenaar, vaststellen ongeoorloofd verzuim
- Brief naar ouders/jongere
- Maak een keuze/planning op basis van Signaleringsinstrument Schoolverzuim:

Route B (luxeverzuim)

- Ga na of een waarschuwing van de leerplichtambtenaar volstaat
- Onderzoek leerplichtambtenaar
- Oproepen ouders voor verhoor
- Ga plannen, zie stap 3

3. Plannen (opstellen van een plan om het probleem aan te pakken)

Route A: Maak een keuze/planning op basis van Signaleringsinstrument Schoolverzuim:

- Vrijwillig jeugdhulp
- Haltstraf schoolverzuim
- Dwang in een civiel kader
- Dwang in een strafrechtelijk kader
- Combinatie van routes/last onder dwangsom

Route B: Maak een keuze:

- Opmaken proces verbaal
- Geen proces verbaal

4. Handelen (uitvoeren van het plan)

- Uitvoeren van de gekozen planning

5. Evalueren (effecten vergelijken met boogde resultaten en daaraan conclusies verbinden)

- Terugkoppeling naar school en ketenpartners
- Evalueer samen met de ketenpartners de gemaakte keuzes

Ketenpartners in de MAS zijn onder andere scholen, gemeenten, Raad voor de kindbescherming, Halt, politie, gemeentelijke jeugdhulp, Inspectie van het onderwijs, openbaar ministerie en leerplicht.

Rol van de leerplichtambtenaar in de MAS:

- vervult de schakelrol voor gecoördineerde en optimale inzet van alle betrokken ketenpartners.
- Neemt het initiatief voor een adequaat vervolg op de verzuimmeldingen. Dit gebeurt in overleg met de ketenpartners en vanuit ieders eigen verantwoordelijkheid.
- Start een verzuimonderzoek bij het constateren van gemeld verzuim en monitort het vervolg. Afspraken over de regie worden lokaal gemaakt.

Vooruitblik naar 2019-2020:

1.

Bij de afdelingen leerplicht binnen de BAR-organisatie worden in 2019-2020 sessies gehouden om de diversiteit in werkprocessen beter in beeld te krijgen. Hierbij kijkt men of er mogelijkheden zijn tot effectievere werkvormen, samenwerking en eenduidige werkwijzen.

2.

Omdat ziekteverzuim geoorloofd verzuim betreft mogen scholen dit niet bij DUO en/of leerplicht melden ivm de AVG (privacy) wetgeving. De gemeente heeft het voornemen om in 2020 met schoolbesturen in gesprek te gaan om middels een convenant afspraken te maken omtrent zieke leerlingen. Middels dit convenant moet het voor scholen mogelijk worden om toch leerplichtambtenaren bij de casussen van de zieke leerlingen te betrekken, met als doel om deze leerling zo snel mogelijk weer van onderwijs te kunnen voorzien. Dit is alleen van toepassing op casussen van langdurig zieke leerlingen waarin zorg en onderwijs een passende combinatie moet worden.

3.

Team leerplicht krijgt per 1 oktober 2019 voor de duur van een half jaar ondersteuning van een beleidsmedewerker Onderwijs.

4.

Per schooljaar 2019-2020 kunnen leerlingen die wel een diploma hebben behaald, maar niet voldoen aan de eisen van een startkwalificatie, een opleiding volgen bij het volwassenenonderwijs (VAVO) op kosten van het Rijk. De leerplichtambtenaar van de gemeente waar de leerling woonachtig is kan gevraagd worden hiervoor schriftelijke toestemming verlenen. Dit vraagt om een extra inspanning van de leerplichtambtenaar. Voor een leerling afkomstig van een VO school geldt nog steeds dat de VO school moet uitbesteden. Alleen in een situatie van het ontbreken van een inschrijving geldt de nieuwe regeling dat een leerling in het schooljaar waarin hij/zij 18 gaat worden al toegelaten mag worden tot het VAVO (zonder deze uitbestedingsregeling). Met deze aangepaste regeling hoopt men meer jongeren te motiveren tot het behalen van een startkwalificatie, waardoor het aantal Voortijdig School Verlaters (VSV'ers) verder zal afnemen.

